

Plan for å sikre elevene et godt psykososialt miljø

TRYGT OG GODT SKOLEMILJØ VED

Opprettet og revidert	16.03.21
Vedtatt med endringsforslag fra medlemmer i styret, ansatte og foreldre som måtte komme inn fram til 21.03.21	17.03.21
Sendes inn til Utdanningsdirektoratet med kopi til styret innen	25.03.21

FORORD

Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø. Steinerskolen på Rotvoll skal være fri for alle former for krenkende adferd, og skolemiljøet skal virke positivt på elevenes helse, trivsel og læring. Vi skal lære barn og unge å mestre sitt eget liv, ta vare på både sin fysiske og psykiske helse og sette dem i stand til å takle utfordringer de vil møte i livet sitt. Det er også viktig for skolen å lære barn og unge å ta sosialt ansvar og vise medborgerskap. Innenfor de teoretiske diskusjonene om children's rights og citizenship i samfunnsvitenskapene, har det etter FNs barnekonvensjon ble implementert og ratifisert av mange land, vært en del fokus på tosidigheten; det vil si at selv om en holder fanen høyt når det gjelder barns rettigheter og medborgerskap, betyr ikke det at de voksne skal trekke seg tilbake. Dette betyr at elevene i skolehverdagen må få øve seg på å vise hensyn og ha gode forbilder både i elevfellesskapet og blant lærerne.

Elevene ved Steinerskolen på Rotvoll skal være:

- trygge på seg selv og sin rolle i samfunnet.
- trygge på at de voksne de møter vil dem vel og ser dem.
- inkluderende og opptatt av å vare på hverandre og skolemiljøet.
- nysgjerrige, lærende og kritisk tenkende individer.

Denne planen gir føringer for hvordan Steinerskolen på Rotvoll skal jobbe med å skape et godt psykososialt miljø. Den beskriver også hvordan uønskede hendelser som krenkelser og mobbing skal håndteres.

Skolen skal jobbe aktivt og systematisk med å fremme et godt skolemiljø, der alle voksne på skolen har plikt til å bidra gjennom å undersøke, gripe inn, varsle og sette inn tiltak når det er nødvendig. Sentralt i dette er et godt skole-hjem-samarbeid, og det er et krav fra skoleeier at de foresatte og de ansatte møter hverandre med gjensidig respekt. De ansatte har vilje, mot og kompetanse til å løse de utfordringene som måtte komme, og gjennom dette bidra til et godt skolemiljø. De foresatte, på sin side, har en grunnleggende tillit til at skolens ledelse og lærerne har vilje, mot og kompetanse som er nødvendig for å ha ansvar for elevenes helse, læring og trivsel.

Opplæringslova Kap. 9A

§ 9 A-1. Verkeområde for kapitlet

Kapitlet her gjeld for elevar i grunnskolen og den vidaregåande skolen. Kapitlet gjeld også for elevar som deltek i leksehjelpordningar og i skolefritidsordningar, med unntak av §§ 9 A-10 og 9 A-11.

§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

§ 9 A-3. Nulltoleranse og systematisk arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakkassering.

Skolen skal arbeide kontinuerleg og systematisk for å fremje helsa, miljøet og tryggleiken til elevane, slik at krava i eller i medhald av kapitlet blir oppfylte. Rektor har ansvaret for at dette blir gjort.

§ 9 A-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøke saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrd. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

§ 9 A-5. Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenker ein elev

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter § 9 A-4 tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.

§ 9 A-6, 1. ledd. Statsforvalteren si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker

Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Statsforvalteren etter at saka er teken opp med rektor.

§ 9 A-7, 1. ledd. Statsforvalteren si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker Hva er mobbing og krenkende atferd?

Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teken omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane.

§ 9 A-8,1.ledd. Elevdeltaking i arbeidet med skolemiljøet

Elevane skal få ta del i planlegginga og gjennomføringa av arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø.

§ 9 A-9. Informasjonsplikt og rett til å uttale seg

Skolen skal informere elevane og foreldra om rettane i dette kapitlet. Skolane skal også informere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 og om høvet til å melde saka til Statsforvalteren etter § 9 A-6.

Dersom skolen finn ut at noko ved skolemiljøet kan skade helsa til elevane, skal elevane og foreldra snarast mogleg varslast om det.

Utdrag fra Lov om frittståande skolar § 2-4. Krav til skoleanlegg og skolemiljø

Opplæringslova kapittel 9A om elevane sitt skolemiljø gjeld også for skolar godkjende etter lova her, med unntak av §§ 9 A-10 og 9 A-11. I saker om skolebyte etter § 9 A-12 er det heimkommunen eller heimfylket som gjer vedtak. Departementet er klageinstans for enkeltvedtak etter § 9 A-7 om det fysiske skolemiljøet og enkeltvedtak etter § 9 A-12 om skolebyte.

Hva er mobbing, konflikter og krenkelser?

Mobbing:

Gjentatt negativ eller «ondsinnet» atferd fra en eller flere, rettet mot en elev som har vanskelig for å forsvare seg. Gjentatt erting på en sårende og ubehagelig måte er også mobbing (Utdanningsdirektoratet).

Mobbing er negativ atferd, fysisk, verbal og isolering (utestengelse) over tid mot en som ikke kan forsvare seg. Det er ubalanse i styrkeforholdet (Olweus og Roland 1983).

Digitalisering har imidlertid bidratt til at de tradisjonelle definisjonene på mobbing ikke er tilstrekkelige. I nyere definisjoner av mobbing (Kofoed & Søndergaard, 2013) står krenkelsen av retten til å høre til i det sosiale fellesskapet sentralt. Videre har digitale medier bidratt til at mobbesaker blir mer uoversiktlige. Mobbesporene er mangfoldige, posisjonene skifter. Ofte har alle i gruppen blitt utsatt for *noe*, men *noen* mer enn andre. Dette utfordrer aktivitetsplikten.

Konflikter:

Konflikter er uoverensstemmelser mellom to eller flere parter, som fremkaller spenninger hos den enkelte (Vindelov 2008).

Konflikt er ikke det samme som uenighet. Det er noe som pågår over tid, og er en mellommenneskelig uoverensstemmelse mellom enkeltpersoner eller grupper.

Krenkende atferd:

Krenkende ord eller handlinger som vold, rasisme, diskriminering, negativt kroppsspråk og utestengelse. Dette er ord og handlinger som barn eller unge opplever som krenkende for hans eller hennes verdighet og integritet, eller som gjør at de føler seg ekskludert fra et fellesskap.

Mobbing foregår ofte uten at voksne er til stede, og kan derfor være vanskelig å oppdage. Mange elever sier ikke fra dersom de blir mobbet. Skolen bør derfor gjennomføre tiltak for å avdekke eventuell mobbing.

Skolen skal være mobbefri. For å klare dette er det viktig at sakene som oppstår løses raskt. Det er viktig at rektor og alle ansatte møter alle involverte med respekt. De som blir mobbet skal oppleve ansatte som ivaretar dem og som er trygge og tydelige. De som mobber skal møte ansatte som klart tar avstand fra det de har gjort, men som viser eleven respekt og har forventninger om endret atferd. Involverte foreldre skal også møtes med respekt.

Det bør settes inn tiltak både mot den som har blitt mobbet og den/de som har mobbet. Den som har blitt plaget bør få hjelp til å bearbeide de vonde opplevelsene. Mobberne trenger hjelp til å utvikle en mer akseptabel atferd.

Elever, foreldre og ansatte ved skolen kan finne råd her: www.nullmobbing.no

Forebyggende arbeid

Skolens plan for det forebyggende arbeidet for et godt skolemiljø omfatter følgende punkter:

1. God ledelse, organisasjon og kultur for læring på skolen.

- systematisk og kontinuerlig arbeid med elevenes læringsmiljø på alle nivå.
- bruk av forskningsbasert kunnskap.
- å ta på alvor betydningen av å kunne stille spørsmål og lete etter svar i et profesjonsfellesskap. (Utdanningsdirektoratet, Verdier og prinsipper for grunnopplæringen s. 19).

2. Lærerens evne til å lede klasser og grupper.

- tydelig struktur i undervisningsforløpet.
- formulering av tydelige mål for elevenes læring og læringsmiljø.
- høye forventninger til elevene forankret i verdier og prinsipper for grunnopplæring, eksempelvis utvikling av gode holdninger og dømmekraft, evne til refleksjon, kritisk tenkning og etiske vurderinger
- konstruktive tilbakemeldinger både faglig og sosialt.
- kommunens og skolens ordensreglement må være innarbeidet i gruppa/klassen.

3. Positive relasjoner mellom elev og lærer

- læreren må bevisst bygge opp en positiv relasjon til hver enkelt elev.
- elevene må oppleve at læreren bryr seg, viser omsorg og støtter dem slik at de opplever trygghet og tillit og blir sett av læreren.
- læreren stiller rettferdige krav til elevene.
- læreren må ha fokus på positive tilbakemeldinger til elevene.
- læreren må unngå å egenskapsforklare elevene.
- skape engasjement og motivasjon for læring.
- bidra til god selvfølelse hos elevene.

4. Positive relasjoner og kultur for læring blandt elevene.

- læreren må se og anerkjenne hver enkelt elev.
- elevkulturen har betydning for læringsmiljøet: Kollektiv vi-følelse og fokus på samarbeid er viktig.
- trenere elevene i konfliktløsing.
- trenere elevene i å akseptere ulikheter faglig og sosialt.

5. Godt samarbeid mellom skole og hjem.

- god dialog mellom skole og hjem.
- foreldre og lærere må formidle de samme positive forventningene til elevene. Ifølge *Digitaliseringsstrategi for grunnopplæringen* forsterkes behovet for godt samarbeid fordi både foreldre og lærere kan slites mellom entusiasmen over hva man kan utrette og behovet for å sette grenser for hva barn og unge kan gjøre digitalt.
- enighet om grensesetting for mobbing og negativ atferd.

Forebyggende tiltak

Hva	Ansvar for gjennomføring	Når	Ressurser
Jevnlig fokus på temaet psykososialt miljø, inkludert oppdatering av kunnskap (alle aktuelle ansatte)	Skoleeier/rektor	Ved skolestart og ved behov	
Alle ansatte (skole, leksehjelp og SFO) skal være kjent med Kap. 9A i Opplæringslova	Rektor	Ved skolestart	
Arrangere vennskapsuke, høst- og vårmarked	Skoleeier/Rektor/ Klasselærere	September	F. eks “Best i lag”, “Vær en god venn” etc. Hente ideer fra “Det er mitt valg” https://www.determinittvalg.no/
www.nullmobbing.no (Udir) gjøres kjent for elever, foreldre og personalet ved skolen	Rektor	Ved skolestart	https://www.udir.no/laring-og-trivsel/mobbing/ https://barneombudet.no/dine-rettigheter/mobbing/
Inspeksjon og tilsyn på alle skolens områder. Skolen må utarbeide og	Rektor/skolens personale	Kontinuerlig	Vedlegg 5: Inspeksjonsrutiner

følge opp egne inspeksjonsrutiner.			
Informere foresatte om elevenes rett til et godt skolemiljø, inkludert skolens aktivitetsplikt og foresattes klagerett til Statsforvalteren.	Klasselærer	Foreldremøte og utviklingssamtale høst	Udir-info om skolemiljø: https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/informasjon-til-foreldre/
Gjennomgang og arbeid med ordensreglement og klasseregler i alle klassene.	Klasselærer	Ved skolestart Kontinuerlig Foreldremøter	Skolens ordensreglement
Samtaler om elevmiljøet i klassene			
Klassetrivsel: Nettressurs som brukes gjennom skoleåret for å jobbe med klassemiljøet	Klasselærer	Jevnlig og sammenhengende	www.klassetrivsel.no
Elevsamtaler – skal også inneholde spørsmål om trivsel og mobbing.	Klasselærer	1-2 ganger per år	Mal for spørsmål til elevsamtalen (vedlegg 4) Klassetrivsel.no kan også brukes for å dekke disse spørsmålene.
Elevundersøkelsen (5.-10.trinn) og trivselsundersøkelse (1.-4.trinn)/sosial kartlegging. Oppfølging av resultater.	Klasselærer/rektor	Minst 1 gang per år	I etterkant skal skolen og klassen jobbe videre med de konkrete resultatene.
Gjennomføre trivselstiltak for hele skolen og i klassene	Alle ansatte	Jevnlig	Trivselsleder-programmet: Steinerskolen på Rotvoll er med på dette, eller de gjennomfører lignende tiltak.
Skolestyret, FAU og elevråd skal involveres i arbeidet med skole- og læringsmiljø	Rektor/elevrådskontakt	Jevnlig	https://www.fug.no/
Fokus på nettverkt i et forebyggende perspektiv. Dette gjøres både gjennom fagopplæringa og gjennom f.eks. temadager og som tema på foreldremøter.	Lærere og rektor	Jevnlig	Politiet involveres i forbindelse med temaforeldremøte på ungdomstrinnet.

Andre aktuelle ressurser:

Udir om skolemiljø: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/>

Udir om ulike tiltak i for et bedre skolemiljø: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/tiltak-skolemiljo/>

Læringsmiljøsenteret om skole- og læringsmiljø: <https://laringsmiljøsenteret.uis.no/skole/>

Livsmestring i klasserommet: <https://www.linktillivet.no/>

Aktivitetsplikt for å sikre at elever har et trygt og godt psykososialt skolemiljø

Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, skal skolen så langt det finnes egnede tiltak sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø. Det samme gjelder når en undersøkelse viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen har da en aktivitetsplikt i aktuelle saker som oppstår.

Denne plikten inntrer med en gang en elev opplever å ikke ha det godt på skolen, også når årsaken til dette ligger utenfor skolen.

Formålet med aktivitetsplikten er å sikre at skolen handler raskt og riktig når en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Det er tydelige krav i loven til hva som skal gjøres:

- 1) Følge med
- 2) Gripe inn
- 3) Varsle rektor og/eller skoleeier
- 4) Undersøke
- 5) Sette inn tiltak

I enkeltsaker som oppstår skal skolen dokumentere hvordan disse punktene er ivaretatt. Skolen skal i tillegg lage en skriftlig plan når det skal gjøres tiltak i ei sak (for innhold i aktivitetsplan: Se skjemaet under).

Aktivitetsplikten i kronologisk rekkefølge

Hva	Ansvar
Følge med om elevene har et trygt og godt skolemiljø, også på leksehjelp og SFO.	Alle ansatte.
For å avdekke skjult mobbing må skolen arbeide intenst og systematisk over tid. Blant annet må man observere elevene og ha samtaler med elever, foreldre og eventuelt andre. Klassetrivsel.no kan brukes i denne sammenhengen.	Klasselærer eller den som får melding/mistanke.
Gripe inn mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering eller trakkassering hvis det er mulig.	Alle ansatte.
Varsle rektor ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Rektor varsler skoleeier i alvorlige tilfeller. (Vedlegg 3)	Alle ansatte.
Ved mistanke om at en som jobber ved skolen utsetter elever for krenkelser, mobbing, vold, diskriminering eller trakkassering skal rektor varsles med en gang. Rektor varsler deretter skoleeier. Dersom en i ledelsen står bak slike krenkelser skal skoleeier varsles direkte av den som har mistanke eller kjennskap til dette. (Vedlegg 3)	Alle ansatte.
Ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø skal skolen snarest undersøke saken.	Rektor.
Samtale med den som ikke har et godt skolemiljø. Husk at den som ikke har det bra som regel underdriver.	Elevens klasselærer.
Samtale med foresatte til den som ikke har et godt skolemiljø.	Klasselærer/rektor.
Foresatte skal informeres om elevens rettigheter knyttet til Kap. 9A.	Rektor.
Samtale med involverte elever, en og en: Stopp-samtale (vedlegg 6)	Elevens klasselærer.
Samtale med de involvertes foresatte.	Klasselærer/rektor.

Når en elev sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt, eller skolens undersøkelser viser dette, skal skolen så langt det finnes egnede tiltak sørge for at eleven får et trygt og godt skolemiljø.	Rektor.
Skolen skal lage en skriftlig plan når det gjøres tiltak i ei sak. Planen skal inneholde svar på følgende:	Rektor
<ul style="list-style-type: none"> a) Hvilket problem tiltakene skal løse b) Hvilke tiltak skolen har planlagt c) Når tiltakene skal gjennomføres d) Hvem som er ansvarlig for gjennomføring av tiltakene e) Når tiltakene skal evalueres f) Hvordan eleven er hørt i saken 	
Elevens beste skal være et grunnleggende hensyn i skolens arbeid. (Vedlegg 4)	
Evaluering av tiltakene.	Rektor.
Ved behov innhente kompetanse fra andre instanser (helsesøster, PPT, BUP, Barnevern, mobbeombudet osv.)	Rektor
Ved mobbesaker som ikke lar seg løse, meldes saken til elevens hjemkommune, f.eks. beredskapsteam mot mobbing.	Elever, foresatte, ansatte ved skolen og helsepsykologer kan melde inn saken.

Vedlegg 1: Melding om mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Elev og årstrinn:
Klasselærer:
Foreldre/foresatte:
Hvordan oppstod mistanken eller kjennskap til at eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø jf. lovkrav om å følge med § 9A-4, 1. ledd:
På hvilken måte er det grepet inn dersom det var mulig, jf. lovkrav § 9A-4, 1. ledd:
På hvilke undersøkelser er gjort jf. lovkrav § 9A-4, 3. ledd:

Hvilke tiltak er gjort og hva foreslås videre, jf. lovkrav § 9A-4, 4. ledd:

Dato:

Underskrift:

Kopi til skoleeier i alvorlige tilfeller og hvis en ansatt krenker en elev jfr. § 9a-4, 2.ledd og § 9a-5. Hvis en i ledelsen krenker en elev skal den ansatte som avdekker/mistenker dette melde direkte til skoleeier, jfr. § 9a-5

Vedlegg 2: Aktivitetsplan (mal)

AKTIVITETSPLAN

§ 9 A-4. *Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø*

Alle som arbeider på skolen, skal følge med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrd. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak.

I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse.
- b) kva tiltak skolen har planlagt.
- c) når tiltaka skal gjennomførast.
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka.
- e) når tiltaka skal evaluerast

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

§ 9 A-6. Statsforvalteren si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker

Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Statsforvalteren etter at saka er teken opp med rektor.

Gjelder elev:

Årstrinn:			
Til stede på møtet:			
Beskrivelse av problemet som skal løses:			
Tiltak som skolen skal iverksette:	Når:	Ansvarlig:	Evaluering av tiltak:
Tiltak for å sikre et trygt skolemiljø:			
Tiltak for å stoppe negativ atferd:			
Tiltak for å skape et tryggere og bedre klassemiljø:			
Eleven er hørt i saken og informert om tiltakene:			
Tiltakene evalueres den:			
Dato	Underskrift rektor:		

Vedlegg 3: Evaluering av aktivitetsplan (mal)

EVALUERING AV AKTIVITETSPLANEN

§ 9 A-4. Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø

Gjelder elev:	
Klasse:	
Evaluert av: VIKTIG: Både skole, elev og hjem skal delta i evalueringa	
Evaluering av hvert gjennomførte tiltak:	

Signer i relevant rubrikk.	Dato:	Ansvarlig:
Tiltakene har gitt ønsket effekt og aktivitetsplanen avsluttes:		
Tiltakene videreføres eller endres (ny aktivitetsplan skrives):		
Evaluering av ny aktivitetsplan:		

Vedlegg 4: ElevsamtaLEN (mal)

Tema i elevsamtaLEN

- Hvordan trives du på skolen?
- Hva liker du best og hva kan bli bedre?
- Hvordan trives du i klassen?
- Hvem er du mest sammen med på skolen?
- Hvordan trives du med de voksne på skolen?
- Har du blitt ertet eller plaget av noen i det siste?
- Har du sett andre bli ertet eller plaget?
- Har du selv vært med på å plage andre den siste tiden?
- Hvordan kan du hjelpe de som du ser trenger venner på skolen?
- Er det noe jeg kan gjøre for at du skal få det enda bedre på skolen?

Vedlegg 5: Inspeksjonsrutiner ved Steinerskolen på Rotvoll

Overordnede inspeksjonsrutiner for skolen

1. Beveg det slik at du hele tiden har oversikt over de delene av uteområdet som du har ansvar for.
 - a. Beveg det slik at du kommer i kontakt med så mange elever som mulig.

- b. Beveg det uregelmessig i ruter på området ditt. Ha som mål å bevege deg til alle steder.
 - c. Vær spesielt oppmerksom på områder der det ofte oppstår konflikter.
2. Vær positiv og oppmunrende for å støtte opp og være et positivt forbilde
- a. Involver deg ofte.
 - b. Vær åpen, vennlig og hjelpsom.
 - c. Gi positiv tilbakemelding på positiv atferd.
3. Vær konsekvent i forhold til problematferd.
- a. Korriger atferd umiddelbart.
 - b. Vær rolig, vennlig og bestemt.
 - c. Ta aktuelle elever ut av situasjonen for å håndtere problemet så «privat» som mulig.
 - d. Stopp argumentasjon.
 - e. Oppdre rettferdig.

Vedlegg 6: Stopp-samtale

Stopp-samtale

Samtalen gjennomføres når mobbing/krenking er oppdaget. Den skal gjøres med en og en elev, og det er viktig at involverte elever ikke har mulighet til å snakke sammen mellom samtalene.

Samtale med den krenkede eleven	Samtale med den som krenker/mobber
Hent eleven ut fra klassen.	Hent eleven ut fra klassen.
Start med å si at du vet om krenkelsene.	Start med å si at du vet om krenkelsene.
Si fra på en tydelig måte at dette ikke er greit og at dette skal stoppe. Det er viktig å signalisere støtte til eleven.	Si fra på en tydelig måte at dette er noe du og skolen ikke aksepterer og det må ta slutt. Fortell at rektor er informert.
La eleven fortelle om saken.	La eleven fortelle om saken, men unngå diskusjon.
Fortell hva du og skolen skal gjøre videre og at rektor er informert.	Etter at eleven har fortalt om sin side av saken gjentar du at den krenkende atferden må ta slutt.
Si at du skal holde eleven oppdatert.	Inviter til samarbeid for å løse situasjonen.
Avtale et nytt møte.	Avslutt og gå tilbake til klassen med eleven. Ta umiddelbart ut andre elever dersom det er aktuelt.
Kontakt elevens foresatte.	Kontakt elevens foresatte.